

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja 30. nov. [Izv. dop.]

Nenavadno pozno začenja državni zbor letos svoje zasedanje, tako, da pred prazniki mu ne bode mogoče kaj posebnega dodelati. Zlasti državni proračun, katerega ima denes finančni minister Dunajevski predložiti zboru, ostane spet nerešen in treba bode dovoliti trimesečni provizorij.

Poslanci so se zbrali od vseh vetrov v precej popolnem številu, a obraz zbornice je spremenjen vsled volitev na Gornje-Avstrijskem in Bukovini naše večini na korist. Ne bode se, kakor v poslednji sesiji, vsak čas bati, da nasprotniki dobé večino, če slučajno jednega ali dveh desničarjev nij v seji.

Sinoči je klub desnega centra pod Hohentwurm imel svojo prvo sejo. Predstavili so se novi poslanci in klub šteje zdaj 64 udov, je tedaj za 6 udov pomnožil se in je najmočnejši od treh klubov desnice. Volitev predsedništva in udov izvrševalnega odbora je bila na prihodnjo sejo odložena, ker je še mnogo poslancev manjkalo. Sklenilo se je, da klub pritrdi postavi o davku za žganjetočarje, ki je denes na dnevnem redu.

Dr. Vošnjak je izrekel v klubu željo, da bi se v klubu pogovarjalo o sedanjem političnem položaju in o delovanju vlade ob času, ko državnega zbora nij bilo skupaj. Predsednik grof Hohentwurm je menil, da se naj to zgodi v prihodnji seji, da bode več udov lahko navzočnih.

Izvrševalni odbor (exekutiv-comité) cele desnice je tudi včeraj imel sejo in se zlasti o predmetih, ki so na dnevnem redu prve seje, pogovarjal. Finančnega ministra nij bilo k seji,

pa se tudi nij pričakoval. Namesto Dunajevskega, ki je bil dozdej v odboru, prišel je dr. Čerkavski.

Sloga mej vsemi tremi klubi je popolna, zato judovski listi ves svoj žolč izlivajo na Poljake, ker jim nečejo usluge storiti, da bi se ločili od svojih dozdanjih zaveznikov.

O gorenjskih gozdnih stvaréh

smo prejeli spet sledeče pismo:

Blagorodni gospod!

Ker bodo naši poslanci te dni na Dunaj šli in menimo, da bodo zaradi gozdnih razmer pri vladi vendar kaj vprašali, naj tudi stanje Zgornjih Gorjanov nasproti industrijalnemu društvu opišemo. Predno pa pričnemo, vas prelepo prosimo, da bi to pismo gospodu dr. Vošnjaku ali g. Klunu priporočili, ker imamo do teh poslancev največ zaupanja. Če bi se želelo še kaj poizvedeti, prosimo, da se na Andreja Kobava, posestnika v Zgornjih Gorjah hiš. št. 28 obrnete. Stvar je pa ta:

Občina Gorje ima gozde, kateri so uže od leta 1795 lastnina posestnikov iz Gorij, Višelnice itd. Resnica, da je temu res tako, se lahko s pismi, katera imamo v roki, dokaže. Ti stari gozdni deli so blizu naših domačij, lepo zaraščeni in imajo dobra pota, po katerih se les, listje itd. spravlja. Ti gozdi merijo okoli 70 oralov, menili smo, da so zmirom naša last, pa smo se jako motili, kajti kranjsko industrijalno društvo nam jih je vzelo! — Mesto teh gozdov nam je pa kranjsko industrijalno društvo gozd v nekem grabnu dalo. Gozda v tem grabnu so vračunili okoli 80 oralov, kar pa nij res, kajti samo kakih deset oralov ga je, kateri je toliko zaraščen, da bi se moglo kaj koristiti iz njega imeti.

Drugi svet je večinoma gol, sem ter tje z mladimi smrekami zaraščen. In ta goli kamniti svet nam je komisija kakor gozd zaračunila in visoko cenila.

Ako bi bilo pa tudi vseh 80 oralov zaraščenih, nam ta gozd ne more nič koristiti, ker nema pota, po katerem bi mogli les spravljati. Izvedenci so se uže prepričali, da bi pot iz tega gozda 4—5000 gl. veljala, kajti mogočne skale bi se morale razstreliti in globoke jame zravnati. In ko bi bila tudi pot gotova, razdirala bi jo vedno voda, ker bi morala iti po grabnu sem ter tje prestrežem in šutnatim. Izvedenci so djali, da bi troški za popravljanje te poti več stali, kakor je ta gozd vreden, če bi prvotno pot industrijalno društvo samo ustanovilo. Nastane torej vprašanje: Po katerej postavi nam je kranjsko industrijalno društvo naše blizu sto let stare gozde vzelo in mesto njih one v grabnu dalo. Iz tega je razvidno, da smo zatirani. Čudno je, da ne dobomo nikjer pravice in še bolj čudno je, kako se more pustiti, da se z nami (kmeti), državnim stebrom, tako brezobzirno ravna sme!!

V nadi, da spolnite našo vročo željo in izročite to pisemce jednemu omenjenih gospodov poslancev, se vam preponižno klanjamo.

V Gorjah 27. novembra 1880.

(Slede podpisi.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 1. decembra.

Državni zbor je imel vtorek svojo prvo sejo v novem zasedanju. Navzočni so bili vsi ministri. Finančni minister Dunajevski predloži proračun za leto 1881. Troškov je bilo 1880. l. 423,451.000 gl., za l. 1881 pa jih bode 441,537.000 gl., tedaj za bodoče leto

Listek.

Nemški zemljepis kranjske dežele.

(Konec.)

V naših nemških imenih najdemo pogosto „ach“, gotovo zategadelj, ker so se gospodje sami sebi čudili, da so naša imena tako izvrstno znali prekrojiti, na pr.: Škrljevo Graj-lach, Goričane Görtischach, Hrib Obergörtischach, Radeče Ratschach, Breže Friesach, Visoko Waisach, Bela Vellach, Beričevo Förtischach, in skoraj bi bil pozabil: Ljubljana Laibach.

Iz naše Loke so naredili različne Lacke, na pr. Lack, Altlack, Grosslack, Igglack, Klein-lack, Hoflack, Thurnlack; napravili so si pa tudi svoje loke, toda ne oziraje se ali njih „au“ leži ob vodi ali ne, na pr. Kronau, Kranjska gora in Kronova, Maichau Mehovo in Podgrad, Mulau Muljava, Perau Perovo, Gairau Lesičje, Tirnau Trnovo, Breitenau Za-

log, Primskau Primskovo, Auen Loška vas in Auritz Zagorice.

Nekaj lepih „brunnov“ in „bachov“ ne smem zamolčati, na pr. Brunnendorf Studenec, Brunnsee Studeno, Brunnereuth Miklarje, Grafenbrunn Knežak, Scherenbrunn Travnik, Kaltenbrunn Fužine, Taubenbrunn Golobinjak in celo Schönbrunn Vrzenec. Leskovec se zove Haselbach, Hmeljnik Hopfenbach, Srednji potok Oberpotok, Konjsko Rossbach, Težka voda Schwerenbach, Nova Žiža Neudirnabach, Volčje Wolfsbach, Martinjak Märtensbach, Blatnik Russbach, Potoke Bach. Naše Loke so Laake in iz našega Ihana so napravili Jauchen. Kočevarji imajo svoj tudi slovenski tako imenovani Reinthal in neki Rain (slovenski Breg). Neopravičeno je zatorej, ako stare korenine Kranjci ne čujejo radi petja „Wacht am Rhein“. Kočevarji in drugi Deutschkrainerji to izgovarjajo kakor „Wacht am Rain“; in svobodno jim bodi braniti in opevati svoj Rain in Rein-

thal vsem prek hoch oder nieder. — Zelo razširjena so imena s končnico „dorf“. Nekaj bolj umetnih si moramo zapomniti na pr.: Niederdorf Pšenična poljica, Radmannsdorf Radovljica, Sleindorf Slamna vas, Karndorf Koroška vas, Weidendorf Bedenje, Hölldorf Pekel, Sigisdorf Šegova vas, Siegersdorf Žiganja vas, Pöndorf Ponova vas, Büchelsdorf Prigorica, Steindorf Kamnica, Weikersdorf Goričja vas, Scherendorf Černeca vas, Schützen-dorf Strelec, Streindorf Stranje, Schöpfendorf Sadinja vas, Sodinsdorf Sodinjavas, Eisendorf Železno, Silberdorf Sreberniče, Kleindorf Iška, Bretterdorf Deskova vas, Ladendorf Ledeča vas, Witschendorf Biška vas, Froschdorf, Žabja luža, Hereindorf Herinja vas in Franzdorf Borovnica. Križ je Kreutzdorf, Gotna vas Gutendorf, Stodor Studorf, Potov vrh Potendorf in Družinska vas Gesindeldorf. Naše Poštene vasi pa nijso hotel prekrstiti; saj nij treba Nemcem zunaj Kranjskega vedeti, kako pošteni so

več 18 milijonov, od katerih pa je za l. 1880 odračunati 2-1 milj. za arlbergsko železnico. Čisti dohodek je bil letos 398,278.000 gld. za 1881 l. pa je dohodka proračunjenega 407,125.000 gld., tedaj več 8-8 milj. gld., h kateri svoti pride še dohodek od vojaške takse 2-8 milj. gld. Deficita bi bilo tedaj za 1881 l. 27 milj. gld., katerega hoče finančni minister pokriti s povečanjem državnih dohodkov, katero se bode v znesku 14 do 15 milijonov gold. doseglo z reorganizovanjem pridobitnega davka in dohodninskega, ter indirektnih davkov. Novi dohodki se bodo dobili tudi iz davkov na plin in od borznega davka, kadar bodo dotični zakoni sprejeti, katere bode finančni minister predložil državnemu zboru.

Naši nemški **ustavoverci** simpatizirajo za angleške konservativce, a ti jim svoje angleške simpatije vračajo. Tako piše „Standard“ jako sovražno o avstrijskih Slovanih, češ, da bi ti, ko bi do oblasti prišli, na Nemce, „te dedne sovražnike in krotitelje Slovanov“, hudo udarjali. Zato, pravi Beaconsfieldov list, da se naši Nemci tako upirajo avtonomistom in zato da jih podpirajo Nemci v rajhu.

Hrvatski ban je imel zadnje dni avdicenjo pri cesarju, kateri mu je rekel, naj se vprašanje združenja Vojne Krajine skoro reši. Kdo torej rešitev tega vprašanja zadržuje?

Iz **Pešte** se piše, da je ogersko ministerstvo uže pred dvema tednoma ukazalo državnemu nadpravdnstvu, da po povodu dogodka v Kološi postopa sodnijsko zoper magjarske časopise zaradi žaljenja armade. Po kazenskem zakoniku pa mora vojni minister dati za to stvar pooblastilo, katero je sedmograško nadpravdnstvo uže dobilo.

Vnanje države.

Črnogorski knez se je po zasedenju Ulcinja baje zahvalil avstrijskemu cesarju za pomoč pri rešenju Ulcinjskega vprašanja. Turški vojaki so odmarširali v Belaj in Skader. Črnogorski knez je vse turške politične ujetnike v Podgorici pomilostil.

Iz **Peterburga** se javlja 29. m. m.: Loris Melikov namerava odpraviti subvencioniranje poluradnih časopisov ter novinarstvo temeljito reformovati. Tudi upravo da hoče reorganizovati tako, da bodo stopili na mesto vojaških guvernerjev civilni upravitelji.

Evropska **dunavska komisija** je prenehala svoje seje, ker se glede Bolgarije vrše mej Turčiji in velevlastimi dogovarjanja. Turčija namreč nehoti, da bi imela tudi Bolgarija glas v tej komisiji. Vlasti zagovarjajo Bolgarijo ter ne bodo iz komisije izključile bolgarskega zastopnika tudi potem, ako bi se porta držala svojega protesta.

Francoska zbornica je sprejela načrt zakona, ki določuje, da je elementarni ali prvotni poduk otrok zastoj ali brezplačen.

Na **Italijanskem** bode prej ko ne prišlo do kake ministerske krize. Več frakcij

v zbornici poslancev je zoper Cairolijevo ministerstvo ter ga hote vreči. Posebno se to kaže v debati o italijanskej vnanji politiki, ko se morajo ministri na vse strani braniti.

Dopisi.

Iz Gorice 30. nov. [Izv. dop.] Beseda na korist unesrečenim Zagrebčanom v goriške žitarnici dne 27. novembra imela je (kakor je uže včeraj tudi drug dopisnik poročal. Ur.) nepričakovan dober vspeh, kajti prinesla je črez 450 gold. Poleg narodnih krogov so se je udeležili sosebno častniki tukajšnje garnizije. K omenjeni svoti sta največ pripomogla gospoda grof Nugent in pl. Henrik Ritter, od katerih je prvi sam položil, a drugi odboru poslal stotak. Menj zadovoljni smo bili s programom, a še menj z njega izvršitvijo. Vse je bilo „leško noč“, ta se je tolikrat ponavljala, da je bilo na zadnje uže smešno. Čast večera sta rešila dva izborna pevca gosta, namreč gospod Ditrih iz Vipave in g. dr. Lisjak iz Kanala. Jako dobro je sodeloval tudi oddelek vojaške godbe, zlasti pri nenavadno živahnem plesu, ki je trajal skoro do zore. Ta večer so bili naši prostori premajhni.

Iz Trsta 30. nov. [Izv. dop.] Pri tukajšnjih glavnih skladiščih so se včeraj fakini stepli, ker ne pusté skladiščemu vodstvu, da bi delavce po nizkeji ceni najemalo. Na kraj poboja je prišel policijski vodja, da bi stvar poravnal, kasneje je prišel tudi namestnik de Pretis, a tudi on nij imel boljšega vspeha. Nekaj fakinov so potem zaprli, stvar pa še nij uravnana.

Denes je zopet odpeljalo se več voz za bojov pušk za Kitajsko, za Črnogoro pa več vagonov streliva.

Iz Zagreba 30. nov. [Izv. dop.] Umirila se je zemlja pod nami in mir se vrača tudi v prebivalstvo, katero je preživelo hude čase pretečene dni. — Naš ban grof Pejačević se je povratil iz Budapešte, kakor pravijo, z dobrimi vspehi. — V šolah se bodo predavanja skoro pričela; na moškeji preparandiji uže 3. decembra, na ženskeji 3. decembra in zatim v družih precej, ko se bode za silo popravilo stanje. Kadar bo šolska mladež tukaj, bo precej živahneje postalo po Zagrebu, ker v razmerji néma nobeno mesto v celej avstro-ogerskeji monarhiji toliko šolske mladeži, kakor Zagreb.

Če se bode posrečilo našim denarnim za-vo-dom, ki uživajo splošno zaupanje, da dobijo potrebnih fondov, in ako bode naša vlada izposlovala od ogerske vlade denarja, ki se

bode revnejšim lastnikom na amortizacijo brezobrestno izposojeval, bode si Zagreb kmalu pomogel in se bode ozaljšal povzdignil, tem več, ker uživa kot glavni grad in srce domovine hrvatske simpatije cele dežele. Bog daj, da se ne bi prevarili v naših nadah!

Domače stvari.

— (Konji splašili.) Vtorek popoldne ob polu štirih so se splašili na južnej železnici Paichelnovi konji, kateri so vozili premog. Dirjali so od tam po dunajski cesti mimo vrta deželne bolnice po hodnem potu, skozi Schellenburgove ulice, čez kongresni trg, po gledaliških in slonovih ulicah na dunajsko cesto nazaj, kjer so jih vendar ujeli. Akoravno so bili konji v divjem begu, vendar se nij zgodila nobena nesreča, niti se nij nič poškodovalo, samo premog so raztresli z voza.

— (Iz Gradca) se nam piše: Akademsko društvo „Triglav“ priredi v soboto 4. decembra 1880 v dvorani „Steinfelder Bierhalle“ (Münzgrabenstrasse) svečanost v spomin dr. Franceta Preširna in petletnega društvenega obstanka s sledečim vsperedom: 1. Tittel: Ouverture dle slovanských nápěvu. 2. Predsednikov nagovor. 3. Dr. B. Ipavic: „Na Preširnovem domu“, zbor s čveterospévom, tenor in bariton-solo. 4. Slavnostni govor, g. V. Krišper. 5. A. Förster: „Tri tuge“, osmospév. 6. Boris Miran: Preširnova oporoka, deklam. g. J. Strauss. 7. A. Hajdrih: „Deklica“, čveterospév. 8. A. B. Tovačovsky: „Orle pestrý orle!“ zbor. Mej posameznimi točkami svira godba 21. pešpolka baron Mondl. Začetek ob 8. uri zvečer: K tej svečanosti vljudno vabi odbor.

Dva ljubljanska poštna uradnika pred porotnim sodiščem.

(Dalje.)

Zatoženi Dobrin pravi, da je popolnem nedolžen in nekriv. Ko so ga hipoma odstavili od načelnitva pošte na južnem kolodvoru, izgubil je ves kredit in je bil v velikih denarnih stiskah, od upnikov nadlegovan; tačas je prosil Garbajsa, s katerim sta bila sošolca, ali bi mu mogel pomagati, da se ne bi tako zelo žalila uradniška čast, ko bi njemu, Dobrinu, pohoštvo na sodniškeji eksekuciji prodali, da mu naj tedaj posodi 60 do 80 gld. Garbajs da mu je dal ta denar; od kod ga je vzel, nehoti Dobrin nič vedeti, kajti smatral je to le za posojilo. Vse vkupe mu nij Garbajs poso-

naši vaščani. Imenuje se tedaj nemški samo Poschtenawas.

Ljubili so tudi polje, log in gozd, kar kažejo na pr.: Ebensfeld Groblje, Prewald Prevale, Krapfenfeld Dolga vas, Längenfeld Dovje, Gurkfeld Krško, Unterwaldl Zagozdec, Lerchenfeld Škerjanče, Mitterwald Sredgora, Gereuth Laze, Wald Rovte, Grünhof Grnadišče, Gutenhof Dobravica, Kaltenfeld Studeno, Hasenfeld Zajčji vrh. Naše besede vrh se namreč nijso vselej ogibali, na pr. naš Topli vrh je Unterrappelwerch, naša Komarna vas pa Obertappelwerch.

Iz stare dobe nam je ohranjeno dokaj besedi z končnicama stein in büchel n. pr. Reitelstein Repnje, Untererkenstein Gomile, Gerlachstein Kolovec, Oberstein Karnek, Hönigstein Mirna peč, Wolfsbüchel Volčji potok, Rothenbüchel Črnelo, Scherenbüchel Čemšnik, Piautzbüchel Pijava gorica, Laubbüchel Deleči vrh, Rossbüchel Konj, Feichtbüchel

Smerečnjak. Jako razširjena je pa končnica „berg“, n. pr. Weinberg Vinji vrh, Görtzberg Grčevje, Lisitzberg Lisce, Stadtberg Trška gora, Kutenberg Kitni vrh, Latschenberg Lačni vrh. Golobje so bili na Taubenberg, Golobinjak; zajci na Hasenberg, Zajčja vas; teleta so se pasla na Kälbersberg, Telečji vrh, in na Feldsberg, Blečji vrh. Adamu posvečen je bil Adamsberg, Vinkov vrh, Mojzesu pa Moisesberg, Možanci, in morebiti tudi Sabatberg, Sveta Sabota. Po blago so hodili na Unterwarenberg, Topli reber, in Oberwarenberg, Sveti Peter. Veliko noč so praznovali na Osterberg, Sostro, katere so čakali na Wartenberg, Zalog. Apno so kuhali na Kalchberg, Apnenik, jezo pa na Gallenfels, Golnik. Boljši junaki so obiskovali Greifenberg, Vrh, in Scharfenberg, Svibno. Za strah jim je bil Rabenberg, Vranja peč, in gotovo vsem neprijeten Bösenberg, Hudi vrh. Pa to se pozabi, saj so imeli plesat hoditi na Tanzberg, Tanča gora, in potlej hladiti se na

Kühlenberg, Kilovče. Plemenitaži so hodili na Adelsberg, Postojna, in romali na Altgutenberg, kjer se jim je prav dobro godilo; zato je kmet tlačan ta uže dokaj časa podrti grad imenoval Hudi grad, gotovo vedoč zakaj.

Gotovo vam ustrezem, g. Anton Heinrich, da imamo v nemškem besedišču naših krajev nih imen tudi en Sauratz, Zavrač, en Schweinbüchel, ki ima žalibog lepo slovensko ime Sinja gorica, in vendar tudi en Schweinberg z nedolžnim slovenskim imenom Vrh. Kaj ne, to je vse premalo za deželo, katerej ste poklonili znani nepozabljivi priimek? Vsaj nekaj Schweinov bilo bi še treba! No, more se vam ustreči, ker nijso še vsa imena ponemčena. Učenjakom, ki se hočejo lotiti tega hvalevrednega početja, svetujem naj se poprimejo naliče z lepima, v pisarnah še vedno rabljenima besedama Lutergerchiess, Luterče selo, in Rappelgerchiess, kar se slovenski priprosto imenuje Račje selo.

dil več kot 300 gld., katere mu je on tudi 14. januarja 1879 dan po škontriranju povrnil. Da bi ga bil on učil goljufivo vpisavati „lokoporti“ in „odvožne porti“, z vso odločnostjo taji in reče, ko bi bil višji računski oddelek storil svojo dolžnost, ne bi bil mogel Garbajs to goljufivo delovanje nadaljevati. On Dobrin pa, da nij mej tem časom, ko je Garbajs zastopal, nič goljufivega vpisaval in če je kaj napačnega tam, se je on le zmotil. Garbajs da se z izgovorom, da je bil zapeljan, le sam hoče lepega napraviti. Bog zna, koliko časa uže goljufivo vpisuje; gotovo uže od l. 1876, ko je prišel k tej blagajnici. To je prej še lažje delal, kajti l. 1876 in 1877 nij nikdo „lieferkart“ v Ljubljani revidiral. Garbajs, da njega le krivo toži.

Kar se tiče poštnega povzetja v znesku 60 gld., katero je vzel Dobrin, akoravno je bila to Garbajsova naloga, pravi, da je Garbajs hotel pošteno povzetje izročiti, ob enem pa ga je prosil za enako visoko posojilo in Garbajs da mu je rekel, naj obdrži pošteno povzetje, bode uže on to svoto v blagajnici namestil.

Garbajs na to odločno odgovori, da je to laž, kajti on je zvedel o tem poštnem povzetju še le ko so ju bili uže zasačili. — A Dobrin ponavlja, da je istina, kar je on trdil.

Kar se tiče tistih 16 gld., katere je Dobrin kot računске napake pri poštnih uradnikih nabral, pravi, da je bil čisto pozabil odrajtati jih v velikej zmešnjavi, ko je bil suspendiran, potem se je peljal v Trst in ko je nazaj prišel, da mu je umrl otrok. Še le po pogrebu pregleda svoje pisarije in zapazi, da tega še nij odrajtal. Gre tedaj precej k poštnemu oskrbniku g. Habbergerju in mu hoče 16 gld. izročiti, ob enem pa ga prosi, naj bi mu dal enako posojilo, ker potrebuje za pogreb in Habberger je rekel, da naj le teh 16 gld. obdrži, da bode uže on stvar vravnal, česar pa nij storil. Čez dva meseca je zvedel, da nij Habberger plačal, in takoj je on denar odrajtal.

S tem je izpraševanje zatožencev končano. Prične se izpraševanje prič.

Prva priča je Alojz Ratoliska, 40 let star rojen v Trstu, c. kr. poštni nadkomisar v Ljubljani. Ko je Ratoliska uže vzdignil tri prste desne roke, da bi prisegel resnico govoriti, skoči Dobrin pred njega in pravi: „Gospod predsednik! prosim, da se gosp. Ratoliska ne zapriseže, kajti on je moj sovražnik.“

Ako si ukaželjni čitatelj bral tako pazno, kakor sem jaz pisal, boš prihodnjič poglavitni del „Laibacherice“, namreč vedno obširna in vedno nemška oznanila o posilnih dražbah naših kmetskih posestev gotovo bolje razumel, kakor dozda. In ti, narodni učitelj, ako si se upal očitno ali vsaj skrivaj prebrati dolge vrste teh dvojnih imen, porabi nabrano vednost v šoli! Kmetiskim in mestnim otročičem dolge trudne ure razlagaš branje, nemško in kolikor toliko tudi slovensko slovnico, risanje, lepopisje, naravoslovje, oblikoslovje, pravopisje, zgodovinstvo in geografijo nebes in zemlje; razbistri jim tudi to, da ima skoraj vsako selo naše domovine dve imeni, eno za kmeta in drugo za gospodo; in da je zdaj, ko ima kmet toliko z gospodo in gospodsko opraviti, za vsako kršeno dušo nepopisljivo koristno, vedeti vsaj tista nemška imena, ki so črno na belem pisana na deski, katera je pribita na steni prve ali zadnje koče vsake kranjske vasi.

Carniolus.

Rekel je g. Ratoliska, da bode Garbajsu pomagal, mene (Dobrina) pa pokopal. Rekel je tudi g. Ratoliska, da ko bi se ne bil jaz tako arogantno obnašal, bi se mi bilo uže pomagalo.

Predsednik dr. Kaprec: Iz tako malostnih čenčarij, tudi če bi bilo na njih kaj resničnega, ne kaže se, da bi bil gosp. Ratoliska vaš sovražnik. Obravnavanje pa bode pokazalo, g. Dobrin, da se je g. Ratoliska trudil vaše denarne deficite v blagajnici zatreti in zakrivati.

Državni pravdnik Schetina: Obravnava bode pokazala, da je g. Ratoliska pisal v Trst na vodstvo in prosil za vas, da bi se proti vam v interesu vaše družine kazensko ne postopalo.

Sodišče potem sklene, da ima g. Ratoliska priseči. On priseže.

G. Ratoliska pravi, da je kot c. k. poštni nadkomisar zastopnik poštnega naddirektorja v Ljubljani in ima nadzorovati vso pošto in ima vsled svojega odprtega „ordre“ tisto moč, kakor gospodska. Ko je dobil iz Trsta ovadbo, uravnal je preiskavo tako, kakor jo opisuje zatožba. Garbajs je imel zmirom precejšnjo svoto eraričnih denarjev v blagajnici. — Na vprašanje predsednikovo, ali se nij Garbajsova blagajnica nikoli škontrirala, odgovori Ratoliska, da se je imelo zgoditi to vsak mesec vsaj enkrat, ali prejšnji poštni nadoskrbnik g. Habberger je škontriranje vselej par dni prej naznanil, takó, da se je blagajnica lahko prej uredila. V obče pa se je z goljufivim vpisavanjem od meseca do meseca skušal deficit v blagajnici pokrivati. Goljufivo vpisanje v „postlieferkarte“ je zmirom naraščalo. L. 1878 vpisalo se je goljufivo: februarja: 17 gld.; marca: 18 gld.; aprila: 35 gld.; maja: 54 gld.; junija: 86 gld.; julija: 142 gld.; avgusta: 113 gld.; septembra: 76 gld.; oktobra: 127 gld.; novembra: 116 gld. in decembra: 152 gld. L. 1879 se je do 13. januarja, ko se je goljufiji na sled prišlo, uže goljufivo vpisalo bilo 56 gld.

Da je Dobrin obdržal pošteno povzetje na Izerja, katero nij ni on ni Garbajs izročil blagajnici, s tem se je storil, pravi Ratoliska, kriv uradnega izneverjenja.

Dobrin pravi, da je povedal Garbajsu o tem poštnem povzetju. Garbajs taji. Ratoliska pa pravi, da bi se bil denar moral odrajtati, Dobrin odgovori: saj se je zaračunilo.

Predsednik vpraša Ratolisko, ali je bilo uže prej kaj nerednega o denasnjih zatožencih slišati. Ratoliska odgovori, da od Garbajsa nič, pač pa od Dobrina. Uže enkrat mu je manjkalo, 28. decembra 1876, ko je bil načelnik pri pošti na južnej železnici 350 gld. v blagajnici, ko je on, Ratoliska, nenadoma blagajnico škontriral. Lahko bi ga bil takoj tačas spravljal v sodnijsko, gotovo pa v disciplinarno preiskavo, a z ozirom na družino Dobrina pisal in prosil je sam Ratoliska pri poštnem nadvodstvu v Trstu, da ga nij izročilo v preiskavo, nego da je ostal, ko je pomanjkljaj pokril, še celo vse leto načelnik tega urada. (To se s pismom potrdi.)

Predsednik opozori Dobrina, da ravnanje g. Ratoliske ne kaže, da bi mu bil sovržen.

Dobrin odgovori, da ga je Ratoliska vse jedno, akoravno mu je obljubil, da tega ne stori, privatno naznanil poštnemu vodstvu v Trstu, a da ga je le načelnik pustil še jedno leto v uradu na železnici, ne Ratoliska.

Prvosodnik vpraša pričo Ratolisko, ali je res, da je pretil Dobrinu v stanovanju svojem,

da, ako Dobrin vsega ne obstoji, bode ga dal zapreti in ga izročil sodnji, in da je policaj uže čakal v kuhinji ter da je le zato rekel Dobrin, da je vedel za goljufivo vpisavanje?

Ratoliska pravi, da je to vse zlagano. Dobrin, po njem zaslišán v njegovem stanovanju, obstal je sam brez vse sile in ga je končno le prosil, naj ga ne dá zapreti. V kuhinji nij bilo nobenega policaja, ampak neki uradni sluga, kateri je imel Ratoliski nekaj dostaviti. Ratoliska potrdi, da je Garbajs poravnal 457 gld., Dobrin pa je jedenkrat prinesel 100 gld. in drugikrat s svojim bratom 200 gld.

Poštni asistent Tomažič je Ratoliski tudi pravil, da, ko je bil Garbajs bolan, nabral je Dobrin v pisarni več raznih listkov in jih vrgel v peč, potem pa odšel. Tomažič je neke še ne sežgane kose rešil, vendar jih nij mogóe čitati.

Votant g. Ribič vpraša Dobrina: Zakaj pa nijste listke, če so bili nepotrebni, vrgli v papirni koš?

Dobrin: Zato, ker na pošti nobenega koša nemamo.

Dobrin nadalje pové, da, ko je bil kmalu po aferi pri ranjcem poštnem vodji Bauerji v Trstu, da mu je ta rekel, da nij bil Dobrin pameten, ko je 300 gld. plačal Ratoliski, saj jih je bil le Garbajsu dolžan, naj bi se bil dal tožiti od njega.

Na vprašanje predsednikovo, kako sta Dobrin in Garbajs kaso izročevala, pravi, da nič drugega nij bilo, kot da mu je dal Dobrin ključ od blagajnice, koliko pa da je bilo novcev, to se nij nikoli štelo, vse se je vršilo le za oko, na videz. Ko je Dobrin namesto njega opravljal blagajnico nekoliko časa, imel je polno listnico bankovcev, a sicer je bil neprenehoma „suh“, ker so ga v jednomer ljudje tožili, kar najbolj vé advokat dr. Sajovic.

Dobrin pa pravi, da je redno zmirom blagajnico od Garbajsa prevzel in mu jo vselej redno izročil in naštel vse denarje.

Neki porotnik vpraša Dobrina: kdo da je imel takrat dobiček od lažnjivih vpisanj, ko je on Garbajsa namestoval. Dobrin pravi, da on ne, ampak Garbajs.

Garbajs pa reče Dobrinu, da na vsak način je imel on dobiček, kajti le on je spravil denarje v žep in jih nij izgubil.

Zaradi tega se zatoženca ostro mej soboj sporečeta in poprimeta. Dobrin počne Garbajsa „vikati“, ta pa mu reče, da naj ga le „tika“, saj sta bila vendar sošolca. A Dobrin osorno odgovori, da od denes zanjprej se ne bosta več „tikala“.

(Dalje prih.)

Razne vesti.

* (Živo pokopano.) Dva vaščana iz Mogelnice na Moravskem sta se vračala zvečer dne 24. p. m. domov. Kar slišita iz neke grape cviljenje. Jeden gre doli in vidi, da je na nekem mestu zemlja razkopana. Oba hitita v vas po ljudi, s katerimi se potem zopet vrmeta nazaj v grapo. Ker nijso vzeli soboj nič orodja, kopali so z rokami tam, kjer je bila zemlja razmetana. Kmalu se prikažeta nózici majhnega otroka. Ker je bilo dete videti še živo, zavijó je v plašč in nesó v vas, kjer je dete z zdravniško pomočjo res okrevalo.

* (Divjaki.) Poroča se iz Melbourne, da so divjaki na Salomonskih otokih umorili kapetana in 6 vojakov angleške ladije „Sandfly“.

Umrli so v Ljubljani:

30. novembra: Albin Kalin, dijak na realki, 17 let, na Dunajski cesti št. 18, za pljučno in črevesno tuberkulozo.

Tržne cene

v Ljubljani 1. decembra t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 42 kr. — reš 6 gld. 83 kr.; — ječmen 4 gld. 71 kr.; — ovas 2 gld. 92 kr.; — ajda 5 gld. 34 kr.; — prosa 5 gld. 20 kr.; — kornuza 6 gld. 40 kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gld. 57 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 50 kr.; masla kilogram — gld. 90 kr.; mast — gld. 74 kr.; — špeh frišen — gld. 64 kr.; špeh povojen — gld. 70 kr.; — jajce po 3 kr.; — mleka liter 8 kr.; — govednine kilogram 56 kr.; — toletnine 52 kr.; — svinjske meso 50 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 40 kr.; — slame 1 gld. 78 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gld. 20 kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Dunajska borza 1. decembra.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	72 gld. 40	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	73	30
Zlata rente . . .	87	—
1860 drž. posojilo . . .	131	25
Akcije narodne banke . . .	821	—
Kreditne akcije . . .	286	10
London . . .	117	55
Srebro . . .	—	—
Napol. . .	9	35
C. kr. cekini . . .	5	53
Državne marke . . .	58	—

Odvetniški kandidat,

kateri je blizu 5 let v velikej advokatorske pisarni kot samostalen vodja in koncipijent blizu Dunaja služboval, želi v domovino se vrniti in išče službe kot koncipijent pri gg. odvetnikih in beležnikih na Kranjskem, Stajarskem ali Koroškem. Adresa se izve v administraciji „Slovenskega Naroda“. (609—2)

Št. 6250.

(600—3)

5000 gold.

se dá na posodbo iz podporne ustanove za občine ranjcega Janeza Kalistra na posestvo s pupilarno varnostjo.

Za to posojilo se je treba obrniti z dokazi pupilarne varnosti na

deželni odbor kranjski.

Manipulacijo z vinom

praktično uči novo izšla knjiga „Recept-Buch“, obsežajoča navod, kako se oboljša kisel in slabo vino; kako se prireja vino brez grozdja, vino z ležišča, (iz 100 litrov 1000 litrov), s tem, da se dodajo čisto zdrave tvari za ceno domačo porabo ali fina butelijska vina, nadalje kako se prireja jabolčnik, vinski jesih, jesih-sprit, žganje, rum, liker, sok od sadja, droži, parfim, zdravstvena žgana pijača, balzam, mlijlo in nad 1000 trgovinskih rečij, ki donesajo nad 100 odstotkov dobička. Cena 3 gld. Naročuje se ali z gotovino ali s poštnim povzetjem pri Maria Hrdlička, k. k. priv. Inhaberin, Wien, Wieden, Hauptstrasse Nr. 36, I. Stock. (612—1)

Kovač in ključaničar

potrebujeta

dobrih mehov,

kajti

čas je denar,

in oboje si lahko prihrani, če kupi pri meni dobro konstruiran in za 50% cenejši meh, kakor po tujih tvaričah. — Cenik in uradno potrjena spričevala pošljem zastonj in poštne prosto. — Priporočam tudi dobro izkušene stroje za slanino rezati, s katerimi se dobro in hitro reže.

Sé spoštovanjem

Matija Zupan,

(611—1)

v Kropi na Gorenjskem.

Dunajska trgovinska hiša

želi nakupiti več partij

orehovitih hlodov.

Adrese naj se pošljejo pod: „D. Z. 961“ Haasenstein & Vogler in Wien. (613—1)

Kako se takoj odpravljajo

zobne bolečine,

bodisi revmatične ali vsled votlih zob. na to daje zastonj odgovor (548—6)

Franja Smrekar,

VIII., Löwenburggasse Nr. 4, I. Stock, Thür 6, Wien.

Vpraša naj se nemški.

Izdatej in urednik Makso Armič.

Tuji.

30. novembra:

Evropa: Kren iz Črknice. — Endesman iz Dunaja. — Pri Slou: Vidič iz Postojne. — Bach, dr. Prosinag iz Dunaja. — Jonasch iz Kamnika. — Neumann iz Kočevja. — Friedman iz Brna. — Pri Malic: Ulisse iz Dunaja. — Naschitz iz Pešte. — Alijančić iz Dvora. — Freund, Frankl, Bück iz Dunaja. — Plaz iz Grada. — Werner iz Dunaja. — Pri avstrijskem cesarju: Grčar iz Glogovica.

Gumi-bonbon,

boljši, nego vsak drug, kolikor se ga okolo prodaja,

rabi z najboljšim vspehom

zoper kašelj, hripavost in katarno stanje organov, s katerimi se sope.

V škattjicah po 10 kr.

prodaje (490—9)

GABRIEL PICCOLI,

lekar „k angelu“,

na dunajske cesti v Ljubljani.

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna prilika, da si za polovico prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celem Evropi, zadele so tudi Svico; vsled teh razmer se je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarna jako dvomljiv. Tudi največja fabrika za ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako zovane žepne ure so najboljše ure celega sveta, kojih okrovi so izdelani iz najfinejšega srebrnega niklja, so izredno elegantno gravirani in giljoširani, ter so ameriškega sistema. Vsled neke vlastne konstrukcije ne more se taka ura nikdar pokvariti, pade lahko na tla, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.

Proti povzetju, ali vpošiljati male svote, katera je pri vsakej baži ur zaznamovana, s katero je plačana le pridejana zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za ure in delavska plača, dobi vsakdo najfinejšo repasirano uro skoraj na polovico zastonj. Vse ure so natanko repasirane, ter garantujemo za vsako uro pet let.

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevzemamo s tem dolžnost javno, da vsako nepristoječo uro nazaj vzememo, in z drugo zamenjamo.

Izpisek ur.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere se pri kozici navijajo brez ključa, z dvojnim okrovom in kristalnim okrovom, izredno natančno regulovane; razen tega so tudi elektrogalvanično pozlačene, tako da jih nobeden zlatar ne more od pravo zlatih razločiti; z verižico, medaljonom itd. preje jeden komad gl. 25, zdaj le gl. 10.20.

1000 komadov krasnih ur na sidro (ankeruhr) od najtežjega srebrnega niklja, tekočih na 15 rubinih, z emailiranimi kazali, kaz lom za trenotke in kristalnim ploščnatim steklom, natančno repasirane; preje jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.

1000 komadov mobilnih ur na valje (cylinderuhr) v teških giljoširanih okrovih od srebrnega niklja, s kristalnim ploščnatim steklom, tekočih na 8 rubinih, fino repasirane, z verižico, medaljonom, in baržunastim etuijem, jeden komad preje gl. 15 zdaj le gl. 5.60

1000 komadov Washingtonskih ur na sidro od 13lotnega srebra, potrjene od c. k. denarnega urada, tekoče na 15 rubinih, elektrogalvanično pozlačene, da jih ne more nobeden strokovnjak ali zlatar od pravo zlatih razločiti; fino na trenotek regulovane in poskušene. Teh ur stal je preje jeden komad gl. 27, zdaj pa le gl. 13.40.

1000 komadov Washingtonskih remontoir žepnih ur, od pravega 13lotnega srebra odobrenega od c. k. denarnega urada, pod najstrožjim jamstvom na trenotek repasirane, s kolesjem od niklja in privilegiranim regulovanjem, tako da se nij treba teh ur nikdar popravljati. Pri vsakej uri da se zastonj tudi jedna zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ; vsaka taka ura stala je preje 35 gl. zdaj pa samo gl. 16.

1000 komadov ur za dame od pravega zlata z 10 rubini, preje gl. 40, zdaj gl. 20.

1000 komadov remontoir ur od pravega zlata za gospode ali gospé, preje 100 gl. zdaj gl. 40.

650 komadov ur z ropotcem, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalni mizi, preje gl. 12, zdaj le gl. 4.80.

650 komadov ur z majatnikom (pendeluhr) v fino izrezljanih gotičkih visokih omaricah, navijajo se vsaki osem dnij, fino na trenotek regulovane, lepe, in impozantne. Ker je taka ura po minolih 20 letih še dvakrat več vredna, naj bi jo imela vsaka družina, posebno ker se s tako uro soba olepša. Te ure stale so preje gl. 35, zdaj se dobi jeden komad za smešno nizko ceno gl. 15. 75.

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala svota.

Naslov: Uhren-Ausverkauf

(193—1)

VON

Philipp Fromm, Uhrenfabrik,
Wien, Rothenthurmstrasse Nro. 9.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.